

2. Концепція нової української школи URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
3. Сагуйченко В.В. Вплив соціуму на діяльність громадсько-активної школи. Науково-методичний альманах "Нива знань". 2010. № 3. С. 30.
4. Серджіованні Т. Керування освітою і шкільне врядування. Львів: Літопис. 2002. С. 93.

Олег ПАРАЩАК

здобувач освітньо-професійної програми

«Публічне управління та адміністрування» ТНЕУ

Науковий керівник – к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу ТНЕУ Наталія КРИВОКУЛЬСЬКА

АДМІНІСТРУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ І ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ОРГАНІЗАЦІЇ

Процеси функціонування та розвитку економічних систем будь-якого рівня: національного, регіонального, місцевого рівнів та рівня окремого суб'єкта господарювання залежать від соціальних і екологічних чинників. Це дозволяє вести мову про соціальну і екологічну безпеку організації та про необхідність адміністрування цих видів безпеки.

Функціонування організацій підприємницького і некомерційного сектору в умовах ринкової економіки залежить від факторів невизначеності і спричиненого ними ризику, внаслідок чого фактичні результати конкретного рішення або виду діяльності можуть відхилятися (і, як правило, відхиляються) від запланованих. Проявами ризику можуть бути зниження доходів, зниження якості надання соціальних послуг або якості навколишнього природного середовища та ін. Недопустимість ігнорування ризику (або його неналежного врахування) вимагає професійної поведінки керівництва організацій, яка полягає у обов'язковому врахуванні ризику в ході прийняття і реалізації рішень та у здійсненні адміністрування соціальної і екологічної безпеки організацій.

«Дефініція „адміністрування” може розглядатися у двох аспектах як: управління, завідування; формальне, бюрократичне управління, здійснюване шляхом наказів і розпоряджень... У рамках власної концепції (класичної школи) досліджував поняття адміністрування А.Файоль [1]. Управління, під яким в термінології А.Файоля розумілося адміністрування, він розглядав як єдність прийомів, принципів, правил, направлених на здійснення ефективної підприємницької діяльності, при оптимальному використанні можливостей організації і її ресурсів [2].

У сучасних умовах адміністрування розглядається в науковій літературі тим інструментом менеджменту, що дозволяє організації досягати визначених цілей максимально ефективним способом [1].

Адміністрування роботи організації розкривається через адміністративно-управлінську діяльність. Адміністративна діяльність є різновидом управлінської діяльності, що охоплює широке коло організаційних відносин, які складаються всередині організації як системи. Управлінська діяльність є провідною, головною серед інших видів діяльності, тому що є свідомо здійснюваною людською діяльністю, спрямованою на ефективне виконання здійснюваних робіт з метою досягнення встановлених цілей, вирішення відповідних завдань, виконання функцій [1].

У загальному розумінні, категорію «безпека» можна трактувати як стан захищеності життєво важливих інтересів усіх об'єктів безпеки (держави, суспільства, організації, особи) від реальних чи потенційних, різних за своїм походженням, зовнішніх та внутрішніх небезпек: політичних, економічних, соціальних, екологічних, інформаційних та ін.

У процесі дослідження соціально-економічних структур небезпека розкривається як об'єктивно існуюча можливість негативного впливу на соціальний організм (передусім, організацію) внаслідок якого йому можуть бути заподіяні значні збитки, які не тільки погіршують його стан, але й завдають об'єкту небажаних параметрів (характеру, темпів, форм і т. ін.). Джерелами небезпеки при цьому виступають умови й чинники, які за певних обставин самі по собі або в різній сукупності виявляють шкідливі властивості, деструктивну природу й мають природне, техногенне або соціальне походження.

Джерелами ініціювання небезпеки можуть бути умови та фактори, які містять у собі (або у різній сукупності виявляють) негативні (шкідливі) властивості чи деструктивну природу. За генезисом всі джерела небезпеки умовно можна поділити на три групи: природні (потенційна можливість небезпечного впливу на об'єкт з боку навколишнього природного середовища); техногенні, пов'язані з накопиченням енергії та речовини у технічних системах, які впливають (чи можуть вплинути) на населення, довкілля та об'єкти економіки (приміром, окрему організацію); соціальні, обумовлені соціальними конфліктами, що можуть викликати соціальні екстерналії.

Оскільки небезпека об'єктивно властива всім процесам, що протікають з використанням енергії, речовини та інформації, то, відповідно, виникає протиріччя між соціально-економічними потребами, діяльністю, за допомогою якої вони задовольняються, та потребами у безпеці. Неузгодженість у системі «потреби – господарська діяльність – безпека» можна усунути завдяки створенню елементів системи безпеки та їх адміністрування (управління ними).

У праці [3] представлено механізм управління природокористуванням і екологічною безпекою, мета якого вбачається автором в екологізації прийняття управлінських рішень на рівні основної ланки економіки за умови забезпечення прийнятного для суспільства, територіальних органів влади рівня якості

довкілля та екологічної безпеки. При цьому зазначається, що «в організації природоохоронної роботи в усіх службах підприємства центральною спрямовувальною ланкою повинна бути служба маркетингу і менеджменту. Вона зобов'язана здійснювати політику реалізації відходів виробництва і зменшення витрат на право на викиди».

«Соціальна безпека залежить від соціальної політики держави, яка є гарантією захищеності соціальних інтересів особи, суб'єктів господарювання, суспільства та держави (на національному та регіональному рівнях) від внутрішніх і зовнішніх загроз. Забезпечення (гарантування) соціальної безпеки на всіх рівнях є пріоритетним завданням соціальної політики держави... Загалом серед науковців відсутній єдиний підхід до розуміння соціальної безпеки суб'єктів господарювання, проте більшість визначень стосується (як і на макrorівні) або стану захищеності підприємства від зовнішніх та внутрішніх загроз, або системи соціально-економічних заходів, які здійснюються на підприємстві і спрямовані на забезпечення гідних доходів працівників, прийнятних умов праці і відпочинку та підвищення рівня життя» [4].

Паралельно адмініструванню соціальної безпеки організації має здійснюватись адміністрування соціальної безпеки людини. На думку П.Шевчука соціальна безпека людини є «певним станом життєдіяльності, що убезпечений комплексом організаційно-правових та економічних заходів, спрямованих на реалізацію соціальних інтересів, формування сприятливої демографічної ситуації, збереження генофонду держави і трансформацію трудових ресурсів відповідно до ринкових вимог» [5, С. 108].

Загалом, же мотивом діяльності людини і людського суспільства є потреба забезпечення безпеки. Розвиток і вдосконалення організацій як соціально-економічних систем не може повністю вирішити проблему безпеки, оскільки постійно виникають нові види небезпек, у тому числі соціальні й екологічні. Це обумовлює актуальність питання адміністрування соціальної і екологічної безпеки організації.

Використані джерела

1. Кривокульська Н.М. Керівник адміністративної служби: навч. пос. Тернопіль, ТНЕУ, 2015. 240с.
2. Файоль А., Эмерсон Г., Форд Г. Управление – это наука и искусство. Республика, 1992. 352с.
3. Іванова Т.В. Механізм управління природокористуванням і екологічною безпекою. Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія «Управління». 2011. Вип. 1.
4. Кальницька М.А. Соціальна безпека: поняття та рівні дослідження. URL: <http://global-national.in.ua/archive/17-2017/118.pdf>
5. Шевчук П.І. Соціальна політика. П.І. Шевчук. Львів: Світ, 2003. 400 с.